

GIÁO DỤC GIÁ TRỊ HÒA BÌNH CHO HỌC SINH TRUNG HỌC PHỔ THÔNG TRONG BỐI CẢNH HIỆN NAY

Lê Thị Xuân Hương, Nguyễn Đăng Quảng, Bùi Thị Hiền
Trường THPT Diên Châu 3

Tóm tắt: Hòa bình là khát vọng muôn đời của nhân loại, biểu tượng của sự bình yên, là nền tảng cho các giá trị sống khác và bảo đảm cho con người được bình đẳng, tự do. Đây cũng là giá trị đầu tiên trong Hệ giá trị quốc gia được Tổng Bí thư Nguyễn Phú Trọng khẳng định tại Hội nghị Văn hóa toàn quốc năm 2021. Trong bối cảnh hiện nay, bạo lực học đường ngày càng gia tăng do học sinh thiếu kỹ năng giải quyết mâu thuẫn, gây nên môi trường học tập thiếu an toàn, ảnh hưởng tiêu cực đến sự phát triển nhân cách. Mặc dù Chương trình Giáo dục phổ thông 2018 đã xác định 5 phẩm chất chủ yếu cần hình thành cho học sinh, trong đó hòa bình giữ vai trò quan trọng, song nội dung giáo dục về giá trị này vẫn chưa được nhấn mạnh đầy đủ trong các môn học. Nghiên cứu này tập trung đề xuất các biện pháp giáo dục giá trị hòa bình cho học sinh THPT, giúp giáo viên và nhà trường có cơ sở lồng ghép phù hợp vào từng môn học và đối tượng học sinh. Điểm mới là việc xây dựng hệ thống tiêu chí, chỉ báo cụ thể về giá trị hòa bình, cùng với cách thức thể hiện qua hành vi, hoạt động học sinh. Trên cơ sở đó, nghiên cứu đưa ra giải pháp chi tiết, đồng bộ nhằm triển khai hiệu quả, góp phần xây dựng môi trường học đường an toàn, thân thiện; đồng thời hình thành, phát triển phẩm chất và năng lực của người học, đáp ứng yêu cầu đổi mới của chương trình giáo dục phổ thông 2018.

Từ khóa: Hòa bình, Giáo dục giá trị hòa bình, Học sinh THPT, Trường học hạnh phúc.

Nhận bài ngày 15.08.2025; gửi phản biện, chỉnh sửa, duyệt đăng ngày 26.9.2025
Liên hệ tác giả: Lê Thị Xuân Hương; email: huongltx.c3dc3@nghean.edu.vn

1. ĐẶT VẤN ĐỀ

Hòa bình là khát khao của toàn nhân loại và được khẳng định là giá trị đầu tiên trong Hệ giá trị quốc gia của Việt Nam. Giá trị này đóng vai trò nền tảng, tạo môi trường thuận lợi để hình thành và phát triển nhân cách toàn diện cho học sinh, là cơ sở để phát triển 5 phẩm chất chủ yếu đã được xác định trong Chương trình Giáo dục phổ thông 2018 (GDPT 2018). Giáo dục GTHB giúp học sinh thay đổi cách sống, cách suy nghĩ, kiểm chế được bản thân, rèn luyện và phát triển bản thân theo chiều hướng tích cực, tăng cường khả năng thích ứng với cuộc sống, ảnh hưởng đến chất lượng giáo dục toàn diện và tác động tiêu cực đến sự hình thành và phát triển nhân cách ở học sinh.

Tuy nhiên, trong bối cảnh xã hội hiện đại, tình trạng bạo lực học đường gia tăng do học sinh chưa đủ năng lực giải quyết mâu thuẫn, dẫn đến môi trường học đường thiếu an toàn, lành mạnh. Mặc dù GTHB có vai trò quan trọng, nội dung giáo dục về giá trị này trong Chương trình GDPT 2018 vẫn chưa được nhấn mạnh đầy đủ; nhận thức về hòa bình còn hạn chế; các nội dung về GTHB đã được đề cập trong một số môn học như Giáo dục công dân, Giáo dục Quốc phòng và An ninh song vẫn chưa toàn diện... Hơn nữa, ngành giáo dục chưa xây dựng được các tiêu chí, chỉ số về GTHB nên khó khăn trong định hướng nội dung giảng dạy và hoạt động trải nghiệm. Một số hoạt động và nội dung giáo dục khác của các nhà trường cũng có đề cập đến nhưng hình thức chủ yếu là tuyên truyền.

Xuất phát từ nhu cầu xây dựng con người Việt Nam trong thời kỳ đổi mới, hội nhập và phát triển với các hệ giá trị riêng của dân tộc ta và nhận thức rõ những hạn chế còn tồn tại, nhóm tác giả đã lựa chọn và nghiên cứu nội dung “*Giáo dục giá trị hòa bình cho học sinh trung học phổ thông trong bối cảnh hiện nay*”. Nghiên cứu này được thực hiện nhằm đề xuất các biện pháp giáo dục GTHB toàn diện và đồng bộ cho học sinh THPT.

2. NỘI DUNG

2.1. Cơ sở lý luận về giá trị hòa bình cho học sinh THPT

2.1.1. Khái niệm và tiêu chí GTHB

Theo Từ điển Tiếng Việt, hòa bình là tình trạng không có chiến tranh hoặc không dùng đến chiến tranh, không dùng đến vũ lực (*Từ điển Tiếng Việt*, tr.445, NXB Đà Nẵng, 2003).

Theo từ điển Cambridge (Anh), hòa bình là sự vắng bóng chiến tranh, sự bình yên trong lòng, bình tĩnh và thư thái của trí óc; không đối đầu, đối kháng, mâu thuẫn giữa con người với con người và con người với tự nhiên. Đây là giá trị nền tảng cần phát triển ở các trường học nhằm tạo ra một môi trường học tập an toàn, lành mạnh, thân thiện, giúp học sinh có sự yên tĩnh, cảm giác tốt đẹp, sống hòa thuận với bạn bè, thi đua học tập thay vì ganh ghét, đấu đá lẫn nhau.

Đặc biệt, khi đứng trước những tình huống khó khăn, học sinh cần có kỹ năng thỏa hiệp, giải quyết xung đột thay vì sử dụng các hành vi bạo lực, biết đối thoại thay vì đối đầu, đối kháng... Giáo dục GTHB là việc chỉ ra con đường, phương pháp, biện pháp để đưa các GTHB vào nhà trường phổ quát cho các em học sinh thực hiện.

Thạc sĩ Đoàn Thị Thúy Hạnh và Thạc sĩ Hồ Thị Hồng Vân (Viện Khoa học Giáo dục Việt Nam) đã đề xuất GTHB có 9 tiêu chí:

- Không chiến tranh.
- Không đối đầu, đối kháng.
- Tôn trọng pháp luật và quy tắc.
- Hòa thuận.
- Không gây mâu thuẫn.
- Bình yên trong lòng.
- Tâm trí thư thái, tĩnh lặng.
- Bình tĩnh.
- Thân thiện môi trường tự nhiên.

Mỗi tiêu chí này đều có các chỉ báo và các thể hiện cụ thể trong hoạt động của học sinh. Việc thiếu các tiêu chí, chỉ số rõ ràng về GTHB trong ngành giáo dục đã gây khó khăn trong việc định hướng nội dung giảng dạy và hoạt động trải nghiệm, điều này được phản ánh qua thực trạng học sinh chưa có hiểu biết đầy đủ về GTHB và cách thể hiện trong cuộc sống hàng ngày còn nhiều hạn chế.

2.1.2. Vai trò, đặc điểm và yêu cầu của giáo dục GTHB cho học sinh THPT

Vai trò: Giáo dục GTHB giữ vai trò quan trọng đối với sự hình thành, phát triển và hoàn thiện nhân cách của mỗi cá nhân học sinh. Giáo dục GTHB nhằm nâng cao hiểu biết, cổ vũ, động viên học sinh tự ý thức, tự rèn luyện, hình thành niềm tin, thế giới quan khoa học; góp phần tích cực trong quá trình xây dựng phẩm chất đạo đức cá nhân và xây dựng ý chí, tính kỷ luật, cách ứng xử của học sinh. Đây là một nhiệm vụ quan trọng trong các nhà trường, một hoạt động có tính chiến lược, nhằm thực hiện mục tiêu giáo dục toàn diện và đáp ứng yêu cầu của Chương trình GDPT 2018. GTHB là nền tảng của các mặt giáo dục khác, thể hiện qua phương châm dạy học “*Tiên học lễ, hậu học văn*” và “*Học để biết, học để làm, học để chung sống, học để tự khẳng định mình*”. Đây là vấn đề có giá trị định hướng lâu dài đối với sự nghiệp xây dựng và bảo vệ Tổ quốc.

Đặc điểm: Giáo dục GTHB là một quá trình lâu dài, đi từ việc giúp HS nhận biết lý tưởng cách mạng của Đảng, các chuẩn mực, các quy tắc đạo đức, ứng xử xã hội đến việc giúp HS hiểu, tin tưởng, mong muốn làm theo và tự giác thực hiện trong cuộc sống. Quá trình giáo dục GTHB đòi hỏi sự gắn kết chặt chẽ giữa quá trình dạy học các môn học với quá trình tổ chức các hoạt động giáo dục, giữa giáo dục trên lớp, trong trường với giáo dục ngoài nhà trường. Hoạt động này diễn ra dưới tác động phức hợp từ nhiều phía gồm tác động từ giáo dục nhà trường, gia đình và xã hội. Những tác động này đan xen vào nhau, cùng chi phối đến nhận thức, thái độ, tình cảm và hành vi cá nhân của học sinh. Trong đó, giáo dục gia đình là nền tảng trong giáo dục GTHB cho học sinh, tạo môi trường thuận lợi để học sinh học tập, rèn luyện, hình thành, củng cố, phát triển các kỹ năng; hoàn thiện phẩm chất và năng lực.

Yêu cầu:

Hoạt động GD GTHB cho HS trong nhà trường cần bám sát nội dung, chương trình, mục tiêu, yêu cầu cần đạt của các môn học và các hoạt động GD trong nhà trường.

Nội dung GD GTHB cho HS trong nhà trường phải mang tính hiện đại, đồng bộ, thống nhất với quan điểm, chủ trương của Đảng, chính sách, pháp luật của Nhà nước nhưng không tách rời các giá trị đạo đức của dân tộc, xây dựng ý thức kỷ luật, hình thành kỹ năng sống và phù hợp với yêu cầu của thời đại mới.

Hình thức, phương pháp GD GTHB trong nhà trường bảo đảm phù hợp với đặc điểm tâm, sinh lý lứa tuổi của HS mỗi cấp, điều kiện cụ thể của từng nhà trường và đặc thù vùng, miền, địa phương.

Hoạt động GD GTHB cho HS cần được thực hiện thường xuyên, liên tục, xuyên suốt từ gia đình, nhà trường đến cộng đồng, xã hội. Trong đó, GD GTHB gắn chặt với GD chính trị, tư tưởng, GD pháp luật, GD trí tuệ, thể chất, thẩm mỹ và lao động hướng nghiệp.

2.2. Thực trạng giáo dục GTHB ở các trường THPT

2.2.1. Phương pháp nghiên cứu

Nghiên cứu này được thực hiện thông qua việc tập trung tham khảo nguồn tài liệu từ các sách, trang thông tin chính thống trên mạng internet và quan sát sát, phỏng vấn các đối tượng liên quan về giáo dục giá trị hòa bình cho học sinh THPT trong bối cảnh hiện nay.

Mục tiêu của nghiên cứu là đánh giá thực trạng nhận thức và việc tổ chức các hoạt động giáo dục GTHB cho học sinh THPT, từ đó đề xuất các biện pháp phù hợp và hiệu quả.

2.2.2 Kết quả

Qua khảo sát và phân tích, nhóm nghiên cứu đã thu được các kết quả sau:

- **VỀ môi trường văn hóa học đường ở các trường THPT hiện nay:**

- Hầu hết các trường THPT đều được xây dựng khang trang theo kiến trúc hiện đại, đảm bảo đầy đủ cơ sở vật chất phục vụ cho hoạt động dạy và học.
- Các trường chú trọng xây dựng môi trường giáo dục an toàn, thân thiện...
- Nhà trường luôn chú trọng xây dựng môi trường văn hóa ứng xử, văn hóa giao tiếp văn minh trên tinh thần tôn trọng đạo, tiên học lễ, hậu học văn, giúp học sinh ngoan ngoãn, lễ phép, nề nếp, kính trên nhường dưới.
- Chất lượng và hiệu quả dạy học ngày càng được nâng cao.
- Tuy nhiên, trong những năm gần đây, bên cạnh những thành tích đáng tự hào, môi trường học đường vẫn phải đối mặt với nhiều biểu hiện lệch chuẩn về đạo đức, lối sống trên bình diện xã hội nói chung, môi trường học đường nói riêng, đặc biệt là hành vi bạo lực học đường vẫn thường xuyên diễn ra dưới nhiều hình thức và mức độ khác nhau, gây bất bình và lo lắng trong dư luận xã hội.

- **Về việc nhận thức giáo dục GTHB cho học sinh ở trường THPT hiện nay:**
 - *Mức độ được nghe nhắc đến GD GTHB cho HS ở trường THPT hiện nay:* 100% đối tượng giáo viên và học sinh được khảo sát đã được nghe nhắc đến giáo dục giá trị hòa bình cho học sinh ở trường THPT hiện nay bằng nhiều cách tiếp cận khác nhau; và 97,2% cán bộ quản lý, giáo viên; 94,5% học sinh đều cho rằng giáo dục giá trị hòa bình cho học sinh ở trường THPT hiện nay là cần thiết và rất cần thiết. Điều đó chứng tỏ tất cả các đối tượng được khảo sát đã nhận thức được tầm quan trọng, vai trò và ý nghĩa của việc giáo dục giá trị hòa bình cho học sinh ở trường THPT, nhất là trong bối cảnh hiện nay.
 - *Mức độ nhận thức về sự cần thiết của GD GTHB cho HS ở trường THPT hiện nay:* Kết quả khảo sát cho thấy 97,2% cán bộ quản lý, GV và 94,5% HS đều cho rằng GD GTHB cho HS ở trường THPT hiện nay là cần thiết và rất cần thiết. Điều đó chứng tỏ tất cả các đối tượng được khảo sát đã nhận thức được tầm quan trọng, vai trò và ý nghĩa của việc GD GTHB cho HS ở trường THPT, nhất là trong bối cảnh hiện nay.
 - *Mức độ nhận thức của HS về các tiêu chí của GTHB và cách thể hiện trong hoạt động của bản thân:* Mức độ nhận thức của học sinh về các tiêu chí của giá trị hòa bình và cụ thể hóa trong các hoạt động của bản thân còn thấp thể hiện qua tỉ lệ học sinh trả lời đúng một phần và hoàn toàn sai chiếm trên 50% ở nhiều nội dung. Điều này chứng tỏ học sinh có nghe nhắc đến giáo dục giá trị hòa bình nhưng chưa thực sự có hiểu biết đầy đủ về nó và cách thể hiện của bản thân trong cuộc sống hàng ngày còn bộc lộ nhiều hạn chế.
- **Về việc tổ chức và quản lý các hoạt động giáo dục GTHB cho học sinh trung học phổ thông:**
 - *Tần suất, mức độ của việc tổ chức và quản lý các hoạt động GD GTHB cho HS THPT:* Về tần suất, mức độ của việc tổ chức và quản lý các hoạt động giáo dục giá trị hòa bình cho học sinh THPT ở tất cả các nhà trường đã được tổ chức thực hiện nhưng không thường xuyên (68,6%), mức độ thường xuyên chưa cao (31,4%) và không có một đơn vị nào rất thường xuyên diễn ra hoạt động này do quá trình tổ chức gặp nhiều khó khăn khi ngành giáo dục chưa xây dựng được các tiêu chí, chỉ số về giá trị hòa bình. Mặc dù hàng năm các nhà trường vẫn có một số hoạt động tuyên truyền tuy nhiên nội dung chưa thực sự đầy đủ, hình thức chưa đa dạng, học sinh chưa hình thành khái niệm cụ thể về giá trị hòa bình.
 - *Mức độ khó khăn trong việc tổ chức và quản lý các hoạt động GD GTHB cho HS THPT:* Kết quả thu được cho thấy, ở các trường học, hoạt động GD GTHB cho HS còn gặp nhiều khó khăn được thể hiện qua việc hơn 54% cán bộ quản lý, GV lựa chọn mức độ khó khăn và rất khó khăn.
 - *Thực trạng của việc xây dựng kế hoạch tổ chức và quản lý các hoạt động GD GTHB cho HS ở các trường THPT:* Việc xây dựng kế hoạch tổ chức và quản lý các hoạt động giáo dục giá trị hòa bình cho học sinh đã được thực hiện nhưng chưa nhiều thể hiện qua các nội dung chưa thực hiện chiếm từ 59% đến 77 %; mặt khác, nếu có thực hiện thì còn thiếu tính đồng bộ trong các khâu từ xây dựng đến tổ chức thực hiện.

2.3. Đề xuất các biện pháp giáo dục GTHB cho học sinh THPT

Từ cơ sở lý luận và cơ sở thực tiễn đã được khảo sát, nhóm nghiên cứu đưa ra một số đề xuất các biện pháp giáo dục GTHB cho học sinh THPT như: Xây dựng và ban hành hệ thống tiêu chí, chỉ báo về GTHB; Đẩy mạnh công tác tuyên truyền cho cán bộ, giáo viên,

nhân viên, học sinh nhà trường; Tích hợp, lồng ghép qua dạy học một số chủ đề học tập ở các môn học; Xây dựng mô hình “Trường học hạnh phúc”...

2.3.1. Xây dựng và Ban hành hệ thống tiêu chí, chỉ báo về GTHB

Đây là biện pháp nền tảng, trực tiếp giải quyết nguyên nhân cốt lõi gây khó khăn cho hơn 54% cán bộ quản lý/giáo viên. Việc xây dựng hệ thống tiêu chí, chỉ báo (dựa trên 9 tiêu chí toàn diện đã đề cập ở Mục 2.1.1) nhằm cụ thể hóa GTHB thành các biểu hiện hành vi có thể quan sát, đo lường và đánh giá được. Hệ thống này sẽ là cơ sở khoa học và pháp lý vững chắc để giáo viên định hướng nội dung giảng dạy, tổ chức hoạt động trải nghiệm, và quản lý học sinh.

Xây dựng và Ban hành hệ thống tiêu chí, chỉ báo về GTHB giúp chuyển GTHB từ một khái niệm trừu tượng sang một phân quan trọng trong quá trình đánh giá phẩm chất, năng lực của học sinh theo Chương trình GDPT 2018.

2.3.2. Đẩy mạnh công tác tuyên truyền cho cán bộ, giáo viên, nhân viên, học sinh nhà trường

Mục đích: Nhằm tác động trực tiếp, nâng cao ý thức, trách nhiệm đến cán bộ, GV, nhân viên trong việc giáo dục GTHB cho học sinh và nâng cao nhận thức cho học sinh về GTHB, truyền cảm hứng cho các em sự bình yên hay tìm thấy sự bình yên; vun đắp các PC tốt đẹp và nuôi dưỡng tâm hồn tích cực trong học tập và cuộc sống; tạo sự thân thiện, hòa thuận với bạn bè, thầy cô và mọi người xung quanh, không phân biệt tôn giáo và quốc gia, giàu và nghèo; biết thỏa hiệp, thương lượng, đàm phán để giải quyết xung đột thay vì sử dụng bạo lực,... nhằm tạo dựng môi trường học đường an toàn, góp phần hình thành, phát triển phẩm chất cho HS để tạo nên những công dân tốt, công dân toàn cầu.

Cách thực hiện:

- Đối với cán bộ quản lý: Phải quán triệt mọi chủ trương đường lối của Đảng, chính sách, pháp luật của Nhà nước, các quy chế của Bộ Giáo dục và Đào tạo, chỉ thị của Sở GD và Đào tạo về công tác GD các phẩm chất cho HS.

- Đối với GV bộ môn: Nâng cao ý thức trách nhiệm GD GTHB cho HS thông qua việc lồng ghép vào bài giảng trên lớp và lối sống mẫu mực của người thầy.

- Đối với Đoàn trường: Cần phải có những định hướng hoạt động xuyên suốt trong năm học với nhiều hình thức đa dạng, phong phú, thiết thực tạo ra một sân chơi bổ ích nhằm nâng cao hiệu quả GD GTHB cho HS.

- Đối với GV chủ nhiệm lớp: Phải là người nắm vững những đặc điểm tâm sinh lý của HS, nắm được đặc điểm tính cách và hoàn cảnh gia đình của mỗi HS, phân tích những tác động từ xã hội,... trên cơ sở đó, có những biện pháp lồng ghép GD phù hợp.

- Đặc biệt đối với HS, chúng ta sẽ tuyên truyền bằng cách:

+ Phát thanh toàn trường vào những giờ ra chơi, trước khi vào sinh hoạt 15 phút đầu giờ.

+ Tọa đàm, nói chuyện, tổ chức sinh hoạt chuyên đề ở từng lớp một tháng ít nhất 1 lần về các chủ đề như: “*Hòa bình bắt đầu từ một nụ cười*”, “*Em yêu hòa bình*”, “*Phòng chống bạo lực học đường*”,...

+ Sử dụng sức lan tỏa của mạng xã hội, nhất là Facebook, Zalo,... để truyền bá, mang thông điệp đến mọi người bằng hình ảnh, video, phóng sự, các bài viết,...

+ Tăng cường tổ chức các hoạt động ngoại khóa, trải nghiệm, các câu lạc bộ,... nhằm giúp HS tăng cường sức khỏe, phát triển các kỹ năng, PC cần thiết trong cuộc sống.

- Đối với phụ huynh: Thông qua các cuộc hội nghị cha mẹ HS toàn trường, các GV chủ nhiệm sẽ đề cập đến các nội dung này để phụ huynh nắm bắt tình hình, phối hợp cùng với nhà trường hình thành ở HS những nhận thức, hành động đúng đắn

2.3.3. Tích hợp, lồng ghép qua dạy học một số chủ đề học tập ở các môn học:

Mục đích : Trong Chương trình GDPT 2018, nhiều môn học có tiềm năng lớn để lồng ghép giáo dục GTHB cho HS THPT, thể hiện ở việc trong nội dung chương trình của các môn học đã chứa đựng rất nhiều nội dung GD GTHB, đặc biệt là các môn học: Lịch sử, GD Quốc phòng và An ninh, GD Kinh tế và Pháp luật, Ngữ văn,... Ở các môn học này, một số chủ đề dạy học đã đề cập đến tính dân tộc, yêu nước, nhân ái, đoàn kết,... Do đó, việc tích hợp, lồng ghép trong các môn học là hết sức cần thiết, có ý nghĩa hết sức quan trọng, giúp các em phát triển các giá trị nhân văn, tinh thần cộng đồng hướng tới các giá trị khoan dung, nhân ái, tôn trọng, hòa bình, hòa hợp, hợp tác, vì sự tiến bộ và phát triển xã hội.

Cách thực hiện

+ Giáo viên dạy cần xác định nội dung về giáo dục giá trị hòa bình cho học sinh được biểu hiện cụ thể trong từng môn học trong Chương trình GDPT 2018.

+ Giáo viên dạy rà soát, xác định các chủ đề dạy học gắn với các giáo dục giá trị hòa bình cần giáo dục cho học sinh.

+ Sau khi rà soát các chủ đề, giáo viên cần xác định mục tiêu chủ đề, năng lực và phẩm chất cần đạt ở mỗi chủ đề, từ đó hướng thiết kế bài học và lồng ghép nội dung giáo dục giá trị hòa bình cho phù hợp với mục tiêu đã xác định.

+ Giáo viên sử dụng linh hoạt, đa dạng các phương pháp, kỹ thuật dạy học tích cực (phối hợp giữa phương pháp giáo dục giá trị và phương pháp dạy học đặc trưng của các môn học) nhằm giúp học sinh tự khám phá kiến thức, thực hành rèn luyện kỹ năng thể hiện những giá trị hòa bình và vận dụng những kiến thức, kỹ năng đã học vào trong thực tiễn cuộc sống.

+ Ngoài việc giảng dạy các giá trị trên lớp cho học sinh, giáo viên cần chỉ ra một số con đường hình thành về giá trị cũng như các cách thức thực hiện nhiệm vụ được giao để các em tự tìm hiểu qua các kênh khác nhau như: sách, báo, internet, qua thực tiễn cuộc sống.

2.3.4. Đa dạng hóa các hình thức tổ chức hoạt động trải nghiệm, hướng nghiệp:

Mục đích: Thông qua các hoạt động trải nghiệm, hướng nghiệp nhằm góp phần cụ thể hóa những tiêu chí và biểu hiện của GTHB đến với từng HS; hình thành, phát triển ở các em có khả năng thích ứng với các điều kiện sống, học tập và làm việc khác nhau; thích ứng với những thay đổi của xã hội hiện đại; khám phá bản thân và thế giới xung quanh, phát triển đời sống tâm hồn phong phú, biết rung cảm trước cái đẹp của thiên nhiên và tình người, có quan niệm sống và ứng xử đúng đắn, đồng thời bồi dưỡng cho HS tình yêu đối với quê hương, đất nước, ý thức về cội nguồn và bản sắc của dân tộc để góp phần giữ gìn, phát triển các giá trị tốt đẹp của con người Việt Nam trong một thế giới hội nhập, cũng là cách để góp phần hình thành, phát triển các PC chủ yếu và NL chung quy định trong Chương trình tổng thể và trở thành người công dân có ích.

Cách thực hiện

+ Các nhà trường, giáo viên cần xây dựng được các tiêu chí/thành tố - chỉ số/biểu hiện của giá trị hòa bình thể hiện trong nội dung hoạt động trải nghiệm, hướng nghiệp ở cấp trung học phổ thông.

+ Đa dạng hóa các phương thức tổ chức và loại hình hoạt động như khám phá, thể nghiệm tương tác, công hiến,...

+ Các loại hình để giáo dục giá trị hòa bình cho học sinh trung học phổ thông thông qua các hoạt động trải nghiệm, hướng nghiệp có thể sử dụng như: lồng ghép giáo dục giá trị hòa bình qua hoạt động trải nghiệm, hướng nghiệp được tổ chức trong và ngoài lớp học, trong và ngoài trường học; theo quy mô nhóm, lớp học, khối lớp hoặc quy mô trường,...

+ Ngoài ra chúng ta còn có thể kiểm tra đánh giá của học sinh thông qua các động cơ, tinh thần, thái độ, ý thức trách nhiệm, tính tích cực đối với hoạt động chung của HS và nhất là sự thay đổi theo chiều hướng tiến bộ ở các em theo nhiều cách khác nhau

2.3.5. Xây dựng mô hình “Trường học hạnh phúc”

Mục đích: Thông qua xây dựng mô hình “Trường học hạnh phúc” góp phần tạo nên một môi trường học đường hạnh phúc, lành mạnh, an toàn (về thể chất và tinh thần), để HS cảm thấy bình yên trong lòng, thấy được an toàn, được bảo vệ, được tôn trọng sự khác biệt, được đối xử công bằng, giúp các em có thể thích ứng trước những biến đổi không ngừng của cuộc sống,... từ đó mang đến những điều tốt đẹp, hướng đến giá trị “*chân - thiện - mỹ*”, giúp HS được phát triển toàn diện, được trở thành chính mình trong bối cảnh hiện nay khi mọi sự thay đổi của xã hội đã và đang ảnh hưởng nặng nề tới mọi mặt của đời sống con người, góp phần nâng cao hiệu quả giáo dục giá trị hòa bình cho HS THPT.

Cách thực hiện

+ Xây dựng bộ tiêu chí trường học hạnh phúc của trường THPT: Tiêu chí 1 - Về môi trường nhà trường và phát triển cá nhân; Tiêu chí 2 - Về dạy và học; Tiêu chí 3 - Về các mối quan hệ trong và ngoài nhà trường;

+ Thảo luận, xây dựng và ban hành Quy tắc ứng xử văn hóa nhà trường;

+ Tạo sân chơi thật sự bổ ích sau giờ học căng thẳng, tạo ra sự thân thiện, đoàn kết tôn trọng lẫn nhau giữa các em,...

+ Phải có sự biểu dương, khen thưởng kịp thời;

+ GD kỷ luật tích cực những HS có hành vi sai phạm về văn hóa, đạo đức, lối sống.

3. KẾT LUẬN

Giáo dục giá trị hòa bình tại trường học có ý nghĩa quan trọng trong việc xây dựng môi trường học đường an toàn, thân thiện, góp phần hình thành và phát triển phẩm chất, năng lực của người học đáp ứng yêu cầu của Chương trình Giáo dục phổ thông 2018. Giáo dục GTHB giúp các em nhận thức được tầm quan trọng của hòa bình, thay đổi cách sống, cách suy nghĩ, kiểm chế bản thân, rèn luyện và phát triển theo chiều hướng tích cực, tăng cường khả năng thích ứng với cuộc sống. Để giáo dục GTHB đạt hiệu quả, thứ nhất cán bộ quản lý, giáo viên, nhân viên, học sinh và phụ huynh phải nhận thức được tầm quan trọng của hòa bình, giá trị của hòa bình mang lại cuộc sống bình yên, hạnh phúc cho mỗi cá nhân và cho cả dân tộc; thứ hai cơ sở vật chất, trang thiết bị dạy học phải đảm bảo; thứ ba, xây dựng trường học hạnh phúc chính là thành tố quan trọng trong việc giáo dục GTHB cho học sinh THPT.

Thực tế cho thấy học sinh rất hào hứng với các hoạt động giáo dục GTHB, các hành vi bạo lực học đường và số học sinh bị xử lý kỷ luật cũng giảm đáng kể. Từ đó, giáo dục GTHB định hướng học sinh tới nhận thức đúng về những giá trị truyền thống của dân tộc, giúp các em hình thành, phát triển những phẩm chất tốt đẹp của con người Việt Nam và những giá trị phổ quát của công dân toàn cầu.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Bộ Giáo dục và Đào tạo (2018), *Chương trình Giáo dục phổ thông 2018*, Ban hành kèm theo Thông tư số 32/2018/TT-BGDĐT ngày 26 tháng 12 năm 2018 của Bộ trưởng Bộ Giáo dục và Đào tạo.
2. Bộ Giáo dục và Đào tạo (2018), *Chương trình Giáo dục phổ thông Hoạt động trải nghiệm và Hoạt động trải nghiệm hướng nghiệp*, Ban hành kèm theo Thông tư số 32/2018/TT-BGDĐT ngày 26 tháng 12 năm 2018 của Bộ trưởng Bộ Giáo dục và Đào tạo.

3. Bộ Giáo dục và Đào tạo (2018), *Chương trình Giáo dục phổ thông 2018 môn Lịch sử (cấp THPT)*, Ban hành kèm theo Thông tư số 32/2018/TT-BGDĐT ngày 26 tháng 12 năm 2018, được sửa đổi bởi Điều 1 Thông tư 13/2022/TT-BGDĐT của Bộ trưởng Bộ Giáo dục và Đào tạo.
4. Bộ Giáo dục và Đào tạo (2018), *Chương trình Giáo dục phổ thông môn Giáo dục kinh tế và pháp luật (cấp THPT)*, Ban hành kèm theo Thông tư số 32/2018/TT-BGDĐT ngày 26 tháng 12 năm 2018 của Bộ trưởng Bộ Giáo dục và Đào tạo.
5. Bộ Giáo dục và Đào tạo (2018), *Chương trình Giáo dục phổ thông môn Giáo dục quốc phòng và an ninh*, Ban hành kèm theo Thông tư số 32/2018/TT-BGDĐT ngày 26 tháng 12 năm 2018 của Bộ trưởng Bộ Giáo dục và Đào tạo.
6. Bộ Giáo dục và Đào tạo (2018), *Chương trình Giáo dục phổ thông môn Ngữ văn (cấp THPT)*, Ban hành kèm theo Thông tư số 32/2018/TT-BGDĐT ngày 26 tháng 12 năm 2018 của Bộ trưởng Bộ Giáo dục và Đào tạo.
7. Bộ Công thương Việt Nam (24/11/2021), *Toàn văn phát biểu của Tổng Bí thư Nguyễn Phú Trọng tại Hội nghị Văn hóa toàn quốc*.
8. Hồ Sỹ Anh, *Giáo dục giá trị hòa bình cho học sinh*, Báo Giáo dục và Thời đại Online, số ra ngày 27/02/2023.
9. Lê Thị Sông Hương, Đặng Thị Phương, *Giáo dục giá trị hòa bình qua chủ đề học tập cho học sinh trung học phổ thông*, Tạp chí khoa học giáo dục Việt Nam, bài số 4-Số 43, 18-24, 2021.
10. Đồng Quang Thái (14/08/2018), *Giáo dục hệ giá trị truyền thống dân tộc nhằm xây dựng nhân cách mới cho con người Việt Nam trong thời kì hội nhập quốc tế*. Tạp chí Cộng sản.
11. Nguyễn Thị Hoàng Yến, *Giáo dục giá trị văn hóa truyền thống trong nhà trường phổ thông Việt Nam*, Đề tài cấp Bộ, Viện Khoa học Giáo dục Việt Nam, mã số: B2012-37-07NV, 2014.

PEACE AND MEASURES TO EDUCATE PEACE VALUES FOR HIGH SCHOOL STUDENTS IN THE CURRENT CONTEXT

Abstract. *Peace is the everlasting aspiration of humankind, a symbol of serenity, the cornerstone for all other values of life, and the guarantee of equality and freedom for every individual. "Peace" is the first value in the National Value System affirmed by General Secretary Nguyen Phu Trong at the National Culture Conference on November 24, 2021. The increasing school violence due to students' insufficient conflict resolution skills has created an unsafe school environment, negatively impacting personality formation and development. Although the 2018 General Education Program has identified 5 key qualities to be formed and developed in students, with peace education playing an important role, the content of peace value education has not been sufficiently emphasized. This study aims to propose measures for PVE for high school students in the current context, helping schools and teachers proactively integrate education suitable for each subject and student group, and overcome difficulties and obstacles in organizing educational activities. On that basis, the study proposes comprehensive and detailed solutions to ensure effective implementation, thereby contributing to the development of a safe and friendly educational environment; at the same time fostering and enhancing learners' qualities and competencies, in alignment with the reform requirements of the 2018 General Education Program.*

Keywords: *Peace, Peace value education, High school students, Happy school.*